

VERBINDEND JONGERENWERK

De kracht van samenwerken

Onderzoeksprogramma Lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk 2020 – 2022

dr. Judith Metz

Lector Youth Spot – Jongerenwerk

Vastgesteld directeurenoverleg cirkel 1&2, 13 mei 2020.

Vooraf

Voor u ligt het nieuwe onderzoekprogramma 2020-2022 VERBINDEND JONGERENWERK van Lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk. De titel verwijst naar de rol van het jongerenwerk in het leven van jongeren en in de samenleving, naar de opgave voor het jongerenwerk om zich in de doorlopende professionalisering ook te gaan richten op de samenwerking met het sociale netwerk en partners in opvoeding van jongeren en naar het belang van samenwerken in het proces van doorlopende professionalisering via kennisontwikkeling.

Dit onderzoeksprogramma VERBINDEND JONGERENWERK beschrijft de ambities voor de komende drie jaar. MISSIE belicht in antwoord op de vragen *Waarom jongerenwerk?*, *Waarom doorlopende professionalisering?* en *Waarom kennisontwikkeling?* het maatschappelijke belang van het jongerenwerk, de noodzaak om blijvend te investeren in de professionalisering en de rol van onderzoek daarin. Paragraaf HISTORIE belicht de ontstaansgeschiedenis van lectoraat Youth Spot. Het beschrijft hoe het onderzoek, het partnerschap en de bijdrage aan de professionalisering van het jongerenwerk zich in samenwerking hebben ontwikkeld. Paragraaf PROGRAMMA biedt de state of the art van het jongerenwerk en de vraagstukken die resteren. Aan bod komen: professioneel jongerenwerk, methodisch werken, jongerenwerkmethodeken, effectiviteit en partnerschap in de wijk. WERKWIJZE beschrijft hoe binnen het lectoraat de kennisontwikkeling volgens de *partnership-approach* vorm krijgt in de driehoek beroepspraktijk, onderwijs en wetenschap. ORGANISATIE presenteert tenslotte de organisatiestructuur van het lectoraat. De ambities voor 2020-2022 worden uitgelicht in tekstvakken.

Het onderzoeksprogramma is ontwikkeld in samenspraak met de bestuurders, directeuren en managers van de participerende jongerenwerkorganisaties en de sociaal werk opleidingen. Het is gebaseerd op de realisatie van het Youth Spot onderzoeksprogramma 2017-2019, de evaluatie daarvan met samenwerkingspartners inclusief de Amsterdamse beroepsopleidingen en een enquête onder jongerenwerkers. Op 27 november 2019 is het onderzoeksprogramma vastgesteld in het gezamenlijk directeurenoverleg van cirkel 1 & cirkel 2.

Inhoudsopgave

MISSIE
HISTORIE
PROGRAMMA
WERKWIJZE
ORGANISATIE

MISSIE

Via kennisontwikkeling in de driehoek van onderzoek – beroepspraktijk – onderwijs bijdragen aan de doorlopende professionalisering van het jongerenwerk.

Waarom jongeren(werk)? Hoewel het met veel jongeren in Nederland goed gaat (Currie et al., 2012; Inchley, e.a., 2016), is er een groeiende groep jongeren die ondersteuning nodig heeft bij het gewone volwassen worden als deel van de samenleving. Hedendaagse jongeren groeien op in een maatschappelijk complexe omgeving (Van Ewijk, 2010). Door processen van individualisering en migratie wordt de samenleving meer divers waardoor enerzijds meer mogelijkheden ontstaan, maar anderzijds vanzelfsprekendheden verdwijnen (Vertovec 2007). Van jongeren vraagt dit zelfsturing, creativiteit en discipline (Dieleman, 2012; Waal, 2008). Tegelijkertijd groeit de normalisering en de druk op jongeren via onderwijs, commercie, sociale media en straatcultuur (Inchley, e.a., 2016). Dit vraagt van jongeren onder andere goede (school)prestaties, weerbaarheid en continue beschikbaarheid (Dieleman, 2012; Swierstra & Tonkens, 2008; Van Strijen, 2009). De ontwikkeling naar de participatiesamenleving doet een beroep op de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheid van jongeren (Metz, 2015). Door groeiende tweedelingen in de samenleving moeten steeds meer jongeren behalve het volwassen worden in de samenleving, ook een vorm van achterstand overbruggen. Er is een toenemende inkomensongelijkheid en meer kinderen groeien op in armoede (Kremer, Bovens, Schrijvers & Went, 2014). Opleidingsniveau fungeert als het nieuwe klassenonderscheid. Een aanzienlijk aantal jongeren kan als gevolg van beperkingen (psychisch, fysiek, sociaal, cognitief) of hun taalvaardigheid in het Nederlands, de meerderheid niet bijhouden (Van Dalen, 2010; Heijnen, Michon, Nottelman, Wenneker & Slot, 2013; Metz, 2011b). Angst voor bepaalde groepen is steeds vaker een belangrijke politieke drijfkracht, wat kan leiden tot de vorming van vijandsbeelden over asielzoekers, uitkeringstrekkers, radicale moslims, de Mocro maffia, racistische voetbalhooligans, hangjongeren of comazuipende plattelandsjeugd (Kaulingfreks, 2019). Terwijl voor jongeren het verwerven van een zelfstandige positie in de volwassen maatschappij moeilijker wordt, is er vanuit de samenleving minder spontane betrokkenheid en ondersteuning voor jongeren (Felling, Peters & Scheepers, 2000). Inmiddels wordt gesproken over pedagogische verwaarlozing (Metz & Todorovic 2019). Dewey wijst erop dat juist het ontwikkelen van een democratische leefwijze geen vanzelfsprekendheid is. Daarvoor is het nodig dat deze zorgvuldig wordt uit- en overgedragen. Steeds vaker vragen gemeenten, scholen, ouders, jeugdhulp, politie en buurtbewoners het jongerenwerk of zij een bijdrage kunnen leveren aan het helpen voorkomen van eenzaamheid, passiviteit, schooluitval, overlast, middelengebruik, overgewicht, pesten, schulden, sexting, ondermijning, criminaliteit of radicalisering.

Waarom doorlopende professionalisering? Het jongerenwerk wordt uitgevoerd door professionele jongerenwerkers. Dat betekent dat jongerenwerkers werken volgens de kaders van hun beroep die de inhoud en de kwaliteit van het handelen borgen. Specifiek over de professionaliteit van het jongerenwerk, staat er in de beroepscode dat de jongerenwerker zijn of haar beroep deskundig uitoefent op basis van actuele kennis en in nauwe aansluiting op maatschappelijke ontwikkelingen, zich aantoonbaar op de hoogte houdt van actuele informatie, middelen, kennis, en vernieuwende praktijken en persoonlijk verantwoording aflegt over hoe hij of zij werkt volgens de normen van het beroep. De aandacht voor professionalisering komt voort uit de noodzaak om de kwaliteit van het jongerenwerk goed te borgen in aansluiting op ontwikkelingen in de leefwereld van jongeren en in de samenleving.

Waarom kennisontwikkeling? Kennis is één van de vijf randvoorwaarden voor kwalitatief goede beroepsuitoefening (Metz 2013). De verwachting is dat jongerenwerkers, door gebruik te maken van kennis uit wetenschappelijk onderzoek, beter weten wat wanneer wel en niet werkt en voor wie en daarmee meer bewust methodisch kunnen werken. Ook kunnen jongerenwerkers deze kennis gebruiken om helder over te

brengen aan collega's, teamleiders, managers, samenwerkingspartners, beleidsmedewerkers en bestuurders wat het jongerenwerk kan betekenen (en wat niet), wat zij wanneer doen en waarom en wat zij nodig hebben om hun werk te kunnen doen. Tien jaar geleden was de beschikbaarheid van onderbouwde kennis over het methodisch werken in het jongerenwerk een knelpunt in de professionalisering (Metz, 2012). De kennisbasis van het jongerenwerk was beperkt en bestond grotendeels uit praktijkkennis van professionele jongerenwerkers en/of leden van de doelgroep. Kennis geworteld in theorie en/of empirie ontbrak nagenoeg (Metz, 2013). De afgelopen jaren is binnen werkplaatsen in samenwerking met jongerenwerkers, studenten en docenten veel inzicht verworven in de structuur, de werking en de onderbouwing van verschillende jongerenwerkmethodieken en is een eerste begin gemaakt met effectonderzoek naar de resultaten van het jongerenwerk. Tegelijkertijd zijn nog niet alle werkwijzen beschreven en onderbouwd, is onderzoek van belang voor het systematisch ontwikkelen van nieuwe werkwijzen of innoveren van bestaande methodieken en is meer effectonderzoek hard nodig.

HISTORIE

Youth Spot is in 2008 opgericht als het onderzoeks- en praktijkcentrum voor *praktijkontwikkeling, professionalisering en profilering van het jongerenwerk in Amsterdam*. Aanleiding is de aanbesteding van het jongerenwerk door de Amsterdamse stadsdelen in 2005. Waar het wel lukt om alertheid te creëren voor overheidssturing en resultaatverantwoording, blijft de gewenste kwaliteitsverbetering uit (Abdallah et al. 2010). Om het voortbestaan van het jongerenwerk in Amsterdam veilig te stellen, besluiten de Amsterdamse jongerenwerkaanbieders en opleidingen sociaal cultureel werk om gezamenlijk aan de slag te gaan met de professionalisering van het jongerenwerk.¹

De eerste jaren zijn nodig om via uitwisseling en oriëntatie op belangrijke ontwikkelingen in de beroepspraktijk een productieve manier te vinden om samen invulling te geven aan de zelf gestelde opdracht. De evaluatie van de samenwerking in de periode 2008-2010 is reden om de focus te verleggen naar *kennisontwikkeling*. Dit op basis van de constatering dat om te kunnen professionaliseren, het nodig is om te weten wat goed jongerenwerk is.

Het onderzoek in de jaren 2011-2013 richt zich vooral op het beschrijven en onderbouwen van bestaande werkwijzen, zoals De Inloop, Ambulant Jongerenwerk en Individuele Begeleiding (zie ook Metz, 2012). Het toekennen van de prestigieuze onderzoeks subsidie Raak pro Talentontwikkeling is een bevestiging van het bestaansrecht van Youth Spot. In 2012 wordt het onderzoeks- en praktijkcentrum Youth Spot het eerste, en tot nu toe enige, lectoraat jongerenwerk in Nederland.

In de periode 2014 -2016 krijgt het onderzoek een meer innovatief en fundamenteel karakter. Youth Spot maakt de slag van beschrijvend onderzoek naar bestaande werkwijzen naar ontwerponderzoek dat bijdraagt aan de ontwikkeling van nieuwe methodieken zoals Youth Organizing, Talentgericht Werken en Peer-to-Peer of de doorontwikkeling van bestaande werkwijzen (Meidenwerk). Er wordt meer systematisch onderzoek verricht, en waar mogelijk gebruik gemaakt van gestandaardiseerde instrumenten. Ook wordt er aangesloten bij de internationale literatuur. Ook organisatorisch ontwikkelt Youth Spot zich. Door verlies van aanbestedingen zijn enkele organisaties gedwongen hun lidmaatschap van Youth Spot op te zeggen. Nieuwe partners nemen hun plaats in en het lectoraat breidt uit naar de stad Utrecht met het aansluiten van Stichting JoU. Zomer 2015 start Youth Spot een tweede kenniskring specifiek gericht op landelijke samenwerking in wetenschappelijk onderzoek naar jongerenwerk waar jongerenwerkaanbieders uit Almere, 't Groene Hart, Den Haag en Tilburg zich bij aansluiten. De kwaliteitsverbetering en structurele landelijke samenwerking lijkt zich uit te betalen. In 2016 verwerft Youth Spot twee grote landelijke onderzoeks subsidies: Raak publiek Sterk meidenwerk! en ZonMW Kracht van jongeren(werk).

Tussen 2017-2019 maakt het lectoraat opnieuw een kwaliteitsslag in het onderzoek en speelt het een belangrijke rol in de landelijke profilering van het jongerenwerk. Met longitudinaal vragenlijstonderzoek toont het lectoraat als eerste de preventieve waarde van het jongerenwerk aan (Sonneveld, Manders & Metz, 2019). Er wordt meer *peer-reviewed* internationaal gepubliceerd, drie promoties worden gestart, het lectoraat wint de HvA research award 2019 en wordt de aanvraag Raak publiek Jongerenwerk in de Online Leefwereld gehonoreerd als tweede in de ranking. Dankzij de samenwerking met Sociaal Werk Nederland, BV Jong, Nederlands Jeugdinstuut, Movisie en Verdiwel worden de bevindingen landelijk verspreid richting beroepspraktijk en beleid en staat het jongerenwerk en het lectoraat stevig op de kaart. Drie nieuwe jongerenwerkaanbieders sluiten zich bij het partnerschap aan.

Dit onderzoeksprogramma, getiteld: Verbindend Jongerenwerk – de kracht van samenwerken beschrijft hoe lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk de komende drie jaar *via kennisontwikkeling in de driehoek van onderzoek – beroepspraktijk – onderwijs beoogt bij te dragen aan de doorlopende professionalisering van het jongerenwerk*. Met ingang van 1 januari 2020 wordt Lectoraat Youth Spot-

¹ De founders van Youth Spot zijn Stedelijk Jongerenwerk Amsterdam (SJA), Combiwel, IJsterk, Impuls, Roc van Amsterdam, Roc Top, OSA [Ondernemerskring Sociale sector Amsterdam] en de Hogeschool van Amsterdam.

Jongerenwerk gevormd door Combiwel, Dock, Streetcornerwork, JoU, Dynamo, Swazoom, ROC van Amsterdam, ContourdeTwern, Xtra, De Schoor, Participe, SJJMH, Youth for Christ, Bindkracht10, Meerwaarde en de Hogeschool van Amsterdam.

PROGRAMMA

Het jongerenwerk is één van de sociaal werk beroepen dat zich richt op de begeleiding van jongeren in de leeftijd van 10–23 jaar die steun nodig hebben bij het volwassen worden in de samenleving (Metz, 2011; Metz, 2013) en is aanwezig in stadscentra, kwetsbare buurten en kleine kernen. Professioneel jongerenwerk bestaat uit een divers aanbod van activiteiten, onderwerpen en voorzieningen op straat, in winkelcentra, sportaccommodaties, buurthuizen, scholen of productiehuizen (culturele voorzieningen voor de podiumkunsten), online of in specifieke jongerencentra. Het biedt jongeren plekken om elkaar te ontmoeten, exploratieruimte, activiteiten op het terrein van *urban culture* en sport, de kans om te leren, informatie en advies, praktische hulp en individuele begeleiding. Jongerenwerkers houden zich bezig met contact maken, signaleren, motiveren, opvoeden, activeren en toeleiden en werken daarin samen met ouders, school, jeugdhulp, wijkteams en politie. De grote variëteit is het resultaat van verschillen in gemeentelijke opdrachten, in geografie (stad – platteland), in behoeften, dromen en leefomstandigheden van jongeren en in maatschappelijke ontwikkelingen. Binnen deze variëteit zijn er vijf karakteristieken die samen het professionele jongerenwerk kenmerken:

- Professioneel jongerenwerk is gepositioneerd in het derde opvoeddomein (Metz, 2011), ook bekend als het buitenschoolse domein (Council of Europe, 2010) dat in vergelijking met het eerste domein (thuisituatie) en het tweede domein (school en werk) een apart pedagogisch regime kent waarin jongeren een eigen wereld kunnen creëren met een sterk idee van vrijheid, een groot appèl op zelfstandigheid en eigen initiatief en ruimte om te experimenteren (Bakker et al., 2010; Waal 2008). Het gevolg hiervan is dat deelname aan het jongerenwerk altijd vrijwillig is (1st Declaration European Youth Work Convention 2010; Smith 2013).
- Vertrekpunt voor het jongerenwerk vormt de leefwereld van jongeren (Metz, 2011; Metz, 2013) ook omschreven als “were young people are” (Smith, 2013). Fysiek, doordat jongerenwerkers werken op plekken waar jongeren verblijven (Dunne et al., 2014). Symbolisch doordat jongerenwerkers aansluiten bij het eigen perspectief, ervaring, vragen en doelen van jongeren (Metz, 2011a; Smith 2013; 1st and 2nd Declaration European Youth Work Convention 2010; 2015).
- Doelgroep van het jongerenwerk zijn primair jongeren in kwetsbare situaties (*Declaration 1st european youth work convention, ghent, belgium, 7-10 juli 2010.*; *Declaration 2nd european youth work convention, making a world of difference, brussels, 27-30 april 2015.*; Metz, 2011; Smith, 2013). De leeftijd die jongeren als categorie markeert varieert tussen 10 en 23 jaar.
- Inzet van het jongerenwerk is altijd de persoonlijke ontwikkeling van jongeren en het versterken van hun participatie op alle niveaus van de samenleving, nu als jongere en later als volwassene (*Declaration 2nd european youth work convention, making a world of difference, brussels, 27-30 april 2015.*; Dunne et al., 2014; Metz, 2011).
- Professioneel jongerenwerk wordt uitgevoerd door betaalde krachten die aantoonbaar beschikken over relevante kennis, vaardigheden en houding die verkregen zijn door een combinatie van opleiding, peer-learning en ervaring in het werken met jongeren. In Nederland en Vlaanderen ontbreekt, net als in de meeste andere Europese landen, een specifieke jongerenwerkopleiding (*Declaration 1st european youth work convention, ghent, belgium, 7-10 juli 2010.*; Dunne et al., 2014).

Methodisch werken

Tegenwoordig kent het jongerenwerk een aanzienlijke kennisbasis die bottom-up is ontwikkeld vanuit de jongerenwerkpraktijk en wetenschappelijk is onderbouwd. Zo is er helderheid over het specifieke karakter van methodisch werken in het jongerenwerk (Metz & Sonneveld, 2018). Jongerenwerkers hanteren een open benaderingswijze in contact met de doelgroep en hun omgeving (Metz, 2016). Dat houdt in dat jongerenwerkers doelgericht, procesmatig en moreel handelen in interactie met jongeren en de omgeving

(Donkers, 2012) en het precieze doel en bijbehorende methodieken die ingezet worden afhankelijk zijn van de situatie, wensen en mogelijkheden van de betrokkenen aanwezig op dat moment (Donkers, 2012; Spierts, 2014). Programmeren is de grondvorm van het methodisch werken in het jongerenwerk. Het betreft het doorlopen van een cyclisch proces van oriënteren, ontwerpen, organiseren, uitvoeren en evalueren, gericht (Van Haaster, 2008:30), en richt zich op micro-, meso- en macroniveau.

De kennisbasis van het methodisch werken in het jongerenwerk heeft de vorm van methodieken. Onder methodiek wordt verstaan: 'Het geheel van een mens- en maatschappijvisie, naar vooropgestelde doelstellingen die worden nagestreefd door het handelen, de methode van handelen en bij voorkeur een verklarende theorie die verklaart waarom bepaalde acties tot bepaalde resultaten leiden' (Hermans 2014, p. 41). De kracht van methodieken is dat het van toepassing voor een diversiteit aan situaties en contexten. Hierin verschilt de methodiek van interventies. Het nadeel van methodieken is dat zij, in tegenstelling tot interventies, geen vaste format hebben (Metz & Sonneveld, 2018).

De handelingen van jongerenwerkers in contact met jongeren en hun omgeving worden binnen de jongerenwerkmethode omschreven in methodische uitgangspunten (Metz, 2016; Metz & Sonneveld, 2012). Methodische uitgangspunten zijn uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het handelen van jongerenwerkers. Zij geven richting (houvast) aan het handelen in contact met jongeren (en hun omgeving). Vervolgens is het aan de jongerenwerker op welke wijze zij of hij in lijn met haar of zijn persoonlijkheid, in afstemming met doelgroep en de context in een specifieke situatie op basis van deze uitgangspunten invulling geeft aan het handelen (Metz, 2016; Metz & Sonneveld, 2012). Iedere methodiek kent een eigen set van methodische uitgangspunten.

Onvoldoende grip is er op de pedagogische opdracht van het jongerenwerk. De pedagogische opdracht verwijst naar het onderdeel van het methodisch werken dat gericht is op het goed *opvoeden* van jongeren in het jongerenwerk. De pedagogische opdracht zorgt ervoor dat de aanpak van de opvoeding van jongeren in het jongerenwerk aansluit bij de opdracht van het jongerenwerk, het perspectief en de mogelijkheden van de beoogde doelgroep, de omgeving waarin de jongeren opgroeien en de context waarbinnen jongerenwerkers werken (Metz & Todorovic, 2019). Het probleem is dat het concept te theoretisch is, ideeën waartoe jongerenwerkers opvoeden niet expliciet zijn en onduidelijk is hoe de pedagogische opdracht kan worden afgestemd op het perspectief en de mogelijkheden van jongeren met verschillende achtergronden, de diverse omgevingen waarin jongeren opgroeien en de context waarbinnen jongerenwerkers werken.

Een tweede actueel vraagstuk is de rol van ervaringsdeskundigheid in het jongerenwerk. Ervaringsdeskundigheid is een onderwerp dat in wetenschappelijke literatuur steeds meer aandacht krijgt als werkzaam element in het ondersteunen van kwetsbare jongeren (o.a. Sandu 2019 ; Schenk e.a. 2018). Het verwijst naar het vermogen om op grond van eigen herstelervaringen voor anderen ruimte te maken voor herstel. De kennis die door reflectie op de eigen ervaringen en ervaringen van deelgenoten is vergaard, aangevuld met kennis uit andere bronnen, wordt op een professionele manier ingezet ten behoeve van de doelgroep.² Van een groot aantal jongerenwerkers is bekend dat zij beschikken over een "vergelijkbare ervaringen in het proces van opgroeien als de doelgroep" en dat die ervaring maakt dat deze jongerenwerkers goed in staat lijken te zijn om aan te sluiten bij de leefwereld van deze jongeren. Tegelijkertijd zijn er aanwijzingen dat deze jongerenwerkers moeite hebben met het meer systematisch en doelgericht werken. Positieve ervaringen met ervaringsdeskundigheid in de GGZ, verslavingszorg, daklozenopvang en armoedebestrijding is reden om te verkennen wat de (on)mogelijkheden zijn van ervaringsdeskundigheid in het jongerenwerk. Vragen die voor het jongerenwerk beantwoord moeten worden zijn, welke ervaringen met opgroeien kunnen worden aangeduid als levensontwrichtende danwel herstelervaringen? Hoe kunnen deze levensontwrichtende danwel herstelervaringen worden omgezet in ervaringsdeskundigheid? Hoe kan ervaringsdeskundigheid in het jongerenwerk worden ingezet ten bate van de doelgroep van het jongerenwerk? En: hoe verhoudt ervaringsdeskundigheid zich tot methodisch werken?

² <https://www.deervaringsdeskundige.nl/visie-definities/wat-is-ervaringsdeskundigheid.aspx>

In de Werkplaats Jongerenwerk werken onder leiding van het lectoraat Youth Spot studenten van de minor Jongerenwerk in de grote stad samen met jongerenwerkers en hun organisaties van cirkel 1 aan de professionalisering en praktijkontwikkeling van het jongerenwerk. Jongerenwerkers en hun organisaties dragen het thema aan en stellen hun praktijken open. Studenten, begeleid door docenten, voeren het onderzoek uit. Het lectoraat Youth Spot - jongerenwerk draagt zorg voor aanvullend literatuuronderzoek, het benodigde instrumentarium, de verslaglegging van de verworven inzichten en de borging van de kwaliteit. In 2020-2021 gaat de Werkplaats onderzoek doen naar de Pedagogische Opdracht, in 2021-2022 naar het Methodisch Werken en in 2022-2023 naar Ervaringsdeskundigheid.

Het jongerenwerk behoort binnen het brede sociaal werk tot de sociaalagogische beroepen waartoe ook het buurthuiswerk, opbouwwerk, ouderenwerk en straathoekwerk worden gerekend. Sociaalagogisch houdt in dat deze sociaal werk professionals gericht zijn op het realiseren van een veranderingsproces bij individuen of groepen of gemeenschappen (Brinkman, 2013). Kenmerkend voor het methodisch werken van de sociaalagogische beroepen is dat de beoogde verandering, verbetering of ontwikkeling bij jongeren of groepen of gemeenschappen – gefaciliteerd door het agogisch handelen – door de doelgroep zelf wordt gerealiseerd (Brinkman, 2013 p. 25). De bijdrage van lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk aan de methodiekontwikkeling van de sociaalagogische beroepen blijft niet onopgemerkt. Steeds vaker wordt het lectoraat gevraagd om ook bij andere sociaalagogische beroepen de methodiekontwikkeling te faciliteren.

Zo heeft stichting Streetcornerwerk het lectoraat de opdracht gegeven om onderzoek te doen naar het straathoekwerk. Het straathoek werk is een meer dan 40 jaar oude outreachende werkwijze waarbij professionals de doelgroep actief benaderen en verder proberen te helpen. De doelgroep bestaat uit jongeren en volwassenen die geen gebruik maken van reguliere voorzieningen terwijl hier wel aanleiding voor is. Lectoraat Youth Spot doet resultaatonderzoek naar de bijdrage van het straathoekwerk voor de doelgroep, het cliëntsysteem, de leefomgeving en samenwerkingspartners en gemeenten en gaat de methodiek volledig beschrijven en onderbouwen. Dynamo-Amsterdam, een brede sociaal werk organisatie in Amsterdam, heeft het lectoraat de opdracht gegeven om samen met lectoraat Culturele en Sociale Dynamiek gemeenschappelijkheid en inzicht te creëren in het bereik, uitvoering en betekenis van het participatiewerk van Dynamo Amsterdam. De participatiewerker werken samen met hun ondersteuners op basis van gebiedsplannen aan het versterken van de sociale en maatschappelijke participatie van de bewoners en de leefbaarheid van de buurt.

Jongerenwerkmethodeken

Van de bestaande methodeken zijn op dit moment de klassieke methodeken De Inloop (Metz & Sonneveld, 2012), Ambulant Jongerenwerk (Koops, Metz & Sonneveld, 2013), Individuele Begeleiding (Koops, Metz & Sonneveld, 2014), Groepswork (Rumping e.a., 2017) en Informatie & Advies (Schaap, Todorovic, Awad, Manders, Sonneveld & Metz, 2017) beschreven en met praktijkkennis onderbouwd. Het meidenwerk is onderbouwd met praktijkkennis en effectonderzoek, en doorontwikkeld (Boomkens, Van der Grient, Metz, Nijland & Van Trijp, 2018). Nieuw ontwikkelde en met praktijkkennis onderbouwde methodeken zijn Talentgericht werken (Abdallah, Kooijmans & Sonneveld, 2016), Youth Organizing (Awad, Metz, Koops & Sonneveld, 2017) en Peer-to-Peer (Manders, Metz & Sonneveld, 2017). Van het meidenwerk en talentgericht werken weten we bovendien ook hoe het werkt. Het meidenwerk draagt via een proces van zelfversterking (empowerment) bij aan het vergroten van het eigenaarschap van het eigen leven (Boomkens, Van der Grient, Metz, Nijland & Van Trijp, 2018; Boomkens, Metz, Van Regenmortel & Schalk, 2018). Talentgericht werken draagt door het faciliteren van succeservaringen bij aan het versterken van de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie van jongeren in kwetsbare situaties (Abdallah, 2017; Abdallah, Kooijmans & Sonneveld, 2016).

Tegelijkertijd zijn er veel vragen die resteren. Zo ontbreekt er nog altijd onderzoek naar het belang, beheer en de resultaten van jongerencentra. Ook de toenemende digitalisering stelt het jongerenwerk voor grote opgaven. Voor jongeren is de online wereld een vanzelfsprekend onderdeel van hun leefwereld. Daardoor wordt het voor het jongerenwerk noodzakelijk om ook online te werken. Zo is onduidelijk hoe het jongerenwerk in de online leefwereld jongeren kan vinden, volgen en begeleiden. Hieraan ten grondslag ligt een meer fundamentele vraag. Omdat de leefwereld van jongeren het vertrekpunt van het jongerenwerk vormt, is het jongerenwerk van oudsher gepositioneerd in het vrije tijdsdomein. In de online leefwereld van jongeren vervaagt het onderscheid tussen de opvoeddomeinen thuis, school/werk, vrije tijd waardoor er onduidelijkheid is over de rol van het jongerenwerk in de online leefwereld van jongeren. Ten slotte is armoede en financiële problematiek onder jongeren een groeiend en hardnekkig maatschappelijk probleem. Het lukt nauwelijks om de cirkel van intergenerationele armoede te doorbreken. Ondanks de toenemende preventie en aanpak van armoede en schulden zijn jongeren (8-27 jaar) met geldzorgen of schulden steeds vaker in beeld bij het jongerenwerk. Als gevolg van de stress die het hebben van financiële problemen met zich meebrengt stagneert bovendien de gewone ontwikkeling van de jongeren. Vraag is wat het jongerenwerk kan betekenen voor jongeren die opgroeien in armoede-situaties of worstelen met schuldenproblematiek.

Raak publiek Jongerenwerk in de Online Leefwereld

Hoe kunnen jongerenwerkers jongeren vinden, volgen en begeleiden in de online leefwereld van jongeren? Dit is de centrale vraagstelling van het 2-jarige onderzoek dat lectoraat Youth Spot 1 mei 2020 start en gaat uitvoeren samen met de 13 jongerenwerk-aanbieders van cirkel 2. Het project is op 27 januari 2020 gehonoreerd binnen de RAAK-publiek regeling door Regieorgaan SIA met een tweede plaats in de ranking. In dit project onderzoeken we wat de rol van het jongerenwerk in de online leefwereld van jongeren is in relatie tot andere opvoeders, en hoe jongerenwerkers door het vinden, volgen en begeleiden van jongeren in de online leefwereld bij kunnen dragen aan de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie van jongeren in kwetsbare situaties. In co-creatie met jongeren, jongerenwerkers, studenten en docenten ontwikkelen we drie methodieken ('Online als vindplaats', 'Signaleren online', en 'Begeleiden online') en een handboek "Methodisch werken in de online leefwereld van jongeren".

Lectoraat Youth Spot heeft de ambitie om in deze periode middelen te verwerven voor wetenschappelijk onderzoek naar Jongeren & Geld & Armoede.* Dit omdat armoede en financiële problematiek onder jongeren een groeiend maatschappelijk probleem is, waar reeds ontwikkelde programma's onvoldoende antwoord op vormen. Vraag is wat het jongerenwerk kan betekenen voor **jongeren die opgroeien in armoede-situaties of worstelen met schuldenproblematiek.**

* Ambitie vervalt als blijkt dat langdurig meerjarig longitudinaal effect-onderzoek naar het jongerenwerk mogelijk is. Dit om overbelasting van de jongerenwerkpraktijk te voorkomen.

Effectiviteit

Sinds kort hebben we een eerste inzicht in de resultaten van het jongerenwerk. Reeds genoemd is dat het meidenwerk met effectonderzoek is onderbouwd. In 2018 is de Maatschappelijke Business Case Jongerenwerk (MBC) (Participe Advies, 2018) verschenen.³ De MBC jongerenwerk is een model dat door een gestructureerde kosten-baten afweging waarin het economische én maatschappelijke nut van een organisatie samenkomen, de meerwaarde van het jongerenwerk zichtbaar is gemaakt. In Europees vergelijkend onderzoek in vijf landen (GB, Finland, Estland, Italië en Frankrijk) is door middel van story telling in beeld gebracht hoe jongeren de impact van jongerenwerk op hun leven ervaren. De conclusie is dat ondanks de vele verschillen in de uitvoering, het jongerenwerk bijdraagt aan het ontwikkelen van vaardigheden, het vergroten van zelfvertrouwen, het versterken van vriendschappen en het maken van

³ <https://www.participeadvies.nl/actueel/mbc-jongerenwerk>

positieve, toekomstgerichte keuzen (Ord, et al., 2018). Longitudinaal vragenlijstonderzoek over een periode van 16 maanden wijst uit dat het jongerenwerk positief bijdraagt aan de transformatiedoelen van de huidige Jeugdwet. Deelname aan het jongerenwerk leidt ertoe dat jongeren in kwetsbare situaties meer participeren en meer eigen verantwoordelijkheid laten zien en meer gebruik maken van hun eigen mogelijkheden. Jongerenwerkers verwijzen jongeren door naar professionele hulp en dragen eraan bij dat jongeren met zware problemen stabiel blijven (Sonneveld, Metz & Manders, 2019). Ook wijst het onderzoek uit dat jongerenwerk tijd nodig heeft. Deelname van 7 maanden of meer aan het jongerenwerk is nodig om een hoger niveau van eigen kracht en participatie van jongeren te bereiken (Sonneveld, Metz & Manders, 2019). Ander onderzoek naar effectiviteit van preventieve programma's voor jongeren bevestigt dat dit type programma's resultaat opleveren als ze over langere tijd worden uitgezet (Nation, Crusto, Wandersman, e.a. 2003; Adamson & Poultney, 2010). Meer langdurig longitudinaal onderzoek is nodig om vast te stellen hoe jongeren zich op lange(re) termijn binnen het jongerenwerk ontwikkelen. Ook is het de vraag wat het jongerenwerk bijdraagt aan het versterken van schoolcarrières en de positie op de arbeidsmarkt, gezond leven en wat het jongerenwerk bijdraagt aan het voorkomen van (jeugd)criminaliteit, ondermijning en radicalisering. Tenslotte is verder onderzoek nodig om te achterhalen welke type jongeren in welke mate zich in het jongerenwerk onder welke omstandigheden ontwikkelen.

Lectoraat Youth Spot gaat verkennen wat de mogelijkheden zijn voor meerjarig longitudinaal effect-onderzoek naar het jongerenwerk. Ambitie is om gedurende zeven jaar, per deelnemende organisatie 200 jongeren te volgen door jaarlijks een vragenlijst af te nemen. De vragenlijst fungeert als monitoringsinstrument van de ontwikkeling van individuele jongeren binnen het jongerenwerk, als input voor de verantwoording naar gemeenten en als data voor meerjarig effect-onderzoek naar de bijdrage van het jongerenwerk aan de persoonlijke ontwikkeling van jongeren, het versterken van participatie van jongeren en brede preventie op de domeinen zorg, onderwijs en veiligheid.

Partner in de wijk

Het jongerenwerk is een beroep dat zich bezighoudt met de begeleiding van jongeren bij het volwassen worden *als deel van de samenleving*. Vanuit de leefwereld van jongeren maken jongerenwerkers verbinding met de samenleving: thuis, buurt, school, werk, hulpverlening en politie. In het belang van jongeren en de samenleving is het noodzakelijk dat het jongerenwerk samenwerkt met de omgeving van jongeren. Juist door hun verbindingsfunctie kunnen jongerenwerkers helpen voorkomen dat vooral kwetsbare jongeren afglijden naar een kansloze positie in de samenleving. In positieve zin draagt het jongerenwerk bij aan sociale integratie. Jongeren zijn, doordat zij opgroeien in de nieuwe tijd, beter in staat om aansluiting te maken bij nieuwe ontwikkelingen dan oude generaties (Metz, 2015).

Theorie bevestigt het belang van de omgeving voor het volwassen worden als deel van de samenleving. Bronfenbrenner (1979) stelt met zijn ecologische systeem theorie dat het opgroeien van kinderen en jongeren het resultaat is van interacties tussen aan de ene kant het kind en aan de andere kant, een complexe omgeving die bestaat uit een microsysteem (familie, klas en vrienden), het mesosysteem (de verbindingen binnen het microsystem), het exo-systeem (instituties zoals de school, sportclub en de werkgevers van de ouders) en het macrosysteem (de politieke, culturele en economische situatie in de samenleving). Participatie vormt de basis van de verbinding tussen jongeren en hun omgeving. Participatie verwijst naar de interactie met een sociale omgeving (contact met een ander persoon, groep mensen of gemeenschap) (Boomkens & Metz, 2015). De bijdrage van participatie aan het (leren) zelf vormgeven aan het eigen leven is tweeledig: Ten eerste draagt participatie bij aan het proces om zelfstandigheid te verwerven. Door te participeren in bestaande of nieuwe omgevingen leren jongeren kennis en vaardigheden die hen helpen om weloverwogen keuzes te maken over het eigen leven en zichzelf toe te rusten om zelf bepaalde acties te kunnen ondernemen (Christens, Peterson, & Speer, 2011). Participatie heeft dan de functie van een

leeromgeving. Ten tweede kunnen jongeren door te participeren invulling geven aan het eigenaarschap van hun eigen leven. Immers, doordat jongeren actief deelnemen aan hun sociale omgeving beïnvloeden zij hun omgeving en zijn zij bezig uiting te geven aan het eigenaarschap van hun eigen leven (Wong et al., 2010).

Een belangrijke vraag is hoe het jongerenwerk kan samenwerken met de omgeving van jongeren opdat het bijdraagt aan het volwassen worden van jongeren als deel van de samenleving. Hierbij gaat het zowel om hoe jongerenwerkers een draagkrachtige en sterke pedagogische omgeving kunnen stimuleren waar jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen als om hoe jongerenwerkers – net als andere sociaal werk professionals – interprofessioneel en met informele partners (ouders, sociaal netwerk, peers, vrijwilligers) kunnen samenwerken. Meer specifiek gaat het om (onderzoek naar) hoe jongerenwerk in de begeleiding van jongeren bij het volwassen worden als deel van de samenleving kan samenwerken met: ouders (zie ook Rumping & Todorovic 2018), het netwerk van jongeren (zie ook Boomkens & Metz, 2018), het onderwijs (zie ook Sarti, Manders & Metz 2019), jeugdhulp, en vrijwilligers en burgerinitiatieven (Boendermaker e.a. 2019). Over de rol en samenwerking van jongeren met de partners in de veiligheidsketen is – welliswaar versnipperd - aanzienlijk meer bekend, zoals over de rol van het jongerenwerk in de preventie van (jeugd)criminaliteit (Ferwerda&Kloosterman 2006; Ferwerda & Ham, 2010; De Jong 2016), radicalisering (Winter, Sieckelink) en ondermijning (Boutelier, Boelens & Hermens (2019).

Het jongerenwerk is als basisvoorziening onderdeel van wat door gemeenten aangeduid wordt als ‘de nulde lijn’, ‘het voorveld’, ‘dragende samenleving’, ‘collectief welzijn’, ‘sociale basis’ of ‘de pedagogische basisinfrastructuur’. Het jongerenwerk is net als andere collectieve voorzieningen zoals kinderopvang, onderwijs, bibliotheken, jeugdhulp, ‘wijkteams’⁴, woningcorporaties, verenigingen en politie voor alle jongeren toegankelijk en vrij beschikbaar. Omdat het jongerenwerk zich richt op 18- en 18+ jongeren en contact heeft met jongeren zonder problemen, met lichte problemen en met meervoudige problemen heeft het in de uitvoering te maken met ouders, de pedagogische en de sociale basisinfrastructuur, informele en formele initiatieven, nulde, eerste en tweedelijnsvoorzieningen en met zorg en veiligheid. Een van de grote vraagstukken dan ook hoe het jongerenwerk te positioneren in de sociale basisinfrastructuur.

Samenwerking jongerenwerk en voortgezet onderwijs

Het jongerenwerk en scholen voor voortgezet onderwijs werken in steeds meer gemeenten samen. Via diverse projecten probeert Lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk samen met jongerenwerkorganisaties en scholen voor voortgezet onderwijs inzicht te krijgen in hoe de samenwerking tussen jongerenwerk en onderwijs het beste vorm kan krijgen en wat het bij kan dragen aan het versterken van schoolcarrières van kwetsbare jeugd, een positief pedagogisch klimaat en preventie van polarisatie en radicalisering.

Jongerenwerk en veiligheid

Van oudsher heeft het jongerenwerk een rol in de preventie van (jeugd)criminaliteit en radicalisering. Door de nadruk op de transitie en transformatie van de (jeugd)zorg is dit op de achtergrond geraakt. Nog altijd wordt 40-60% van de jongerenwerk inzet betaald vanuit het veiligheidsdomein. Ambitie van lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk is om deze periode literatuuronderzoek te doen naar de rol in, en bijdrage van het jongerenwerk aan, de preventie van (jeugd)criminaliteit, radicalisering en ondermijning en daarvoor de middelen te verwerven. Een overzichtelijke en toegankelijke bundeling van reeds beschikbare kennis hebben uitvoerend jongerenwerkers en hun organisaties hard nodig om hun bestaande praktijken en inzet te onderbouwen, te focussen en door te ontwikkelen.

⁴ Overigens plaats ik het begrip ‘wijkteam’ tussen aanhalingstekens omdat ook hiervoor geldt dat er per gemeente verschillend invulling wordt gegeven aan de integrale samenwerking binnen een geografisch afgebakend gebied.

WERKWIJZE

Voor de realisatie van haar opdracht, kiest het lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk voor kennisontwikkeling in de driehoek beroepspraktijk, onderwijs en wetenschap volgens de *partnership-approach* (Gilovich, 1993; Marsh & Fisher, 2005; Marsh, 2007). Het partnerschap krijgt vorm in de financiering, in het bepalen van de onderzoeksagenda, de uitvoering van de onderzoeksprojecten en de afsluiting met opbrengsten die bruikbaar zijn voor de driehoek van wetenschap, beroepspraktijk en opleidingen.

Werkplaatsen

De ambitie van lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk is om alle projecten uit te voeren in gemengde teams van jongerenwerkers, docenten, onderzoekers en studenten. Dit samenwerken is om drie redenen belangrijk. Ten eerste is het een manier om in de uitvoering van het project aansluiting te houden bij de kennis, ervaringen en vragen van jongerenwerkers (Metz, 2012) en de uitvoeringspraktijk van het jongerenwerk. Ten tweede werken studenten, jongerenwerkers, docenten en onderzoekers door participatie in de werkplaats ook aan hun eigen professionele ontwikkeling. Lectoraat Youth Spot faciliteert dit door het doen van onderzoek zoveel mogelijk in te richten als mogelijkheden voor individueel en gezamenlijk leren. Ten derde is het een manier om draagvlak te creëren voor het daadwerkelijk gebruiken van de nieuwe inzichten en methodieken in de beroepspraktijk en het onderwijs (Fleuren, Wiefferink & Paulussen, 2004 in: Boendermaker, 2011). Kenmerkend voor de *partnership-approach* is dat betrokkenen zoals studenten, docenten, jongerenwerkers, teamleiders en onderzoekers participeren in hun specifieke rol als student, jongerenwerker etc. (Metz, *forthcoming*). Dit in de vooronderstelling dat de betrokkenheid, de inbreng, de opbrengst en samenwerking praktisch haalbaar en kwalitatief beter zijn wanneer de positie en taken aansluiten op de specifieke perspectieven, behoeften, belangen en verantwoordelijkheden van betrokkenen. Hoewel jongeren steeds vaker participeren in de onderzoeken is de doelgroep – jongeren is niet vertegenwoordigd in het partnerschap. Steeds vaker geldt het *service-user perspective* als belangrijke kwaliteitsnorm voor praktijkgericht onderzoek. Één van de vragen die komende periode beantwoord moet worden is wanneer jongerenparticipatie wel en wanneer niet zinvol is in onderzoek dat zich richt op de professionalisering van het jongerenwerk.

Kennisbasis

Van jongerenwerkers wordt net als van andere hedendaagse sociale professionals verwacht dat zij hun professionele handelen kunnen onderbouwen met wetenschappelijke kennis (zie ook MISSIE). De kennisbasis van het jongerenwerk bevat informatie over methodisch werken die jongerenwerkers kunnen gebruiken voor het verbeteren van de kwaliteit en het verantwoorden van hun handelen. Tegenwoordig kent het jongerenwerk een aanzienlijke kennisbasis die bottom up in samenwerking met de jongerenwerkpraktijk en beroepsopleidingen is ontwikkeld en wetenschappelijk is onderbouwd (zie ook PROGRAMMA). In al haar projecten verhoudt het lectoraat zich tot de bestaande kennisbasis en beoogt het bij te dragen aan de ontwikkeling van nieuwe inzichten. Nieuwe inzichten worden altijd ook wetenschappelijk gepubliceerd, met aandacht voor het proces van onderzoek doen (methodische verantwoording) en de wetenschappelijke onderbouwing. Dit om de kwaliteit van de kennisontwikkeling te borgen. Wetenschappelijke rapportages kunnen de vorm hebben van peer-reviewed artikelen, onderzoeksrapporten, white papers, (boek)hoofdstukken of dissertaties.

Producten

Om nieuwe inzichten over te dragen aan studenten, jongerenwerkers, docenten, inhoudelijk deskundigen en beleidsmakers organiseren medewerkers van het lectoraat bijeenkomsten, schrijven vakpublicaties, en

ontwikkelen zij praktijkproducten en lesmaterialen. Om kenniscirculatie te bevorderen maakt Youth Spot gebruik van verschillende bijeenkomsten. Afhankelijk van de doelgroep (wetenschap, beroepspraktijk, onderwijs of beleid) en de fase waarin de kennisontwikkeling zich bevindt, wordt gekozen voor een congres, werkconferentie, uitwisseling, keukentafel gesprek, masterclass of workshop. De rol van het lectoraat Youth Spot varieert van initiëren, het (samen) organiseren tot het actief een bijdrage leveren in de vorm van een keynote, inleiding, workshop of gastcollege. Insteek is altijd kennis delen en leren van de kennis, ervaringen en vragen van de ander. Van alle (afgeronde) projecten zijn workshops beschikbaar. Vakpublicaties zijn toegankelijk en bedoeld voor het snel informeren van een groot publiek. Voorbeelden van vakpublicaties zijn: artikelen in vakbladen, infographics of factsheets. Praktijkproducten hebben tot doel om studenten, jongerenwerkers, docenten en inhoudelijk deskundigen te ondersteunen in het toepassen van de nieuwe inzichten in hun handelen in contact met jongeren en hun omgeving. Voorbeelden van praktijkproducten zijn: handboeken, methodiekbeschrijvingen en instrumenten. Lesmaterialen zijn bedoeld om vakkennis over te dragen aan studenten en jongerenwerkers. Voorbeelden van lesmaterialen zijn: train-de-trainer modules, illustraties, (reflectie)opdrachten, filmpjes, werkbladen, formats, casuïstiek en webinars.

Doorwerking

Om ervoor te zorgen dat de ontwikkelde kennis en producten gebruikt worden in het Mbo en Hbo onderwijs en het werkveld hanteert Lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk drie strategieën: (A) Vertegenwoordiging (B) Doorwerking als integraal onderdeel van projecten (C) Eindproducten. Hieronder lichten wij dit toe.

A. Vertegenwoordiging. Door samenwerking met een implementatienetwerk borgen we de aansluiting op relevante netwerken in het onderwijs, werkveld en wetenschap. Het implementatienetwerk zorgt voor de transfer naar werkveld en opleidingen en functioneert op drie niveaus: Niveau 1 bestaat uit inhoudelijke deskundigen, interne trainers, en kwaliteitsmedewerkers van de Youth Spot partners. Zij kijken mee met de productontwikkeling en faciliteren de borging van de nieuwe inzichten in de partner-organisaties. Niveau 2 bestaat uit vertegenwoordigers van netwerken in de sector, zoals Sociaal Werk Nederland, BV Jong, Verdiwel, NJi en Movisie. Zij delen de (tussen)resultaten van het onderzoek met hun achterbannen via hun eigen communicatiekanalen. Niveau 3 wordt gevormd door individuele jongerenwerkers, teamleiders, trainers, docenten en beleidsmedewerkers van gemeenten die zich door deelname aan bijeenkomsten kunnen informeren en bijdragen aan validering.

B. Doorwerking als integraal onderdeel. Gedurende de uitvoering van projecten is er aandacht voor doorwerking naar onderwijs en werkveld. Zo wordt het gehele onderzoek uitgevoerd vanuit werkplaatsen die zijn ingericht als bijeenkomsten voor gezamenlijk leren waarin studenten, jongerenwerkers, docenten en onderzoekers participeren. Validering van bevindingen vindt waar mogelijk plaats via (landelijke) interactieve conferenties waar deelnemers zich kunnen informeren over tussentijdse inzichten en kunnen bijdragen aan de validering van de inzichten en producten.

C. Eindproducten. Leerkringen, werkplaatsen en persoonlijke betrokkenheid bij onderzoek en innovatie zijn aantoonbaar effectiever wanneer het gaat om het toepassen van nieuwe inzichten en producten in onderwijs en werkveld. Tegelijkertijd is het aantal personen dat kan participeren in projecten beperkt. Daarom ontwikkelen wij diverse producten inclusief hulpmiddelen die het daadwerkelijk gebruik stimuleren (werkbladen, train de trainers, illustraties) en qua vorm en inhoud zijn afgestemd op de verschillende gebruikers.

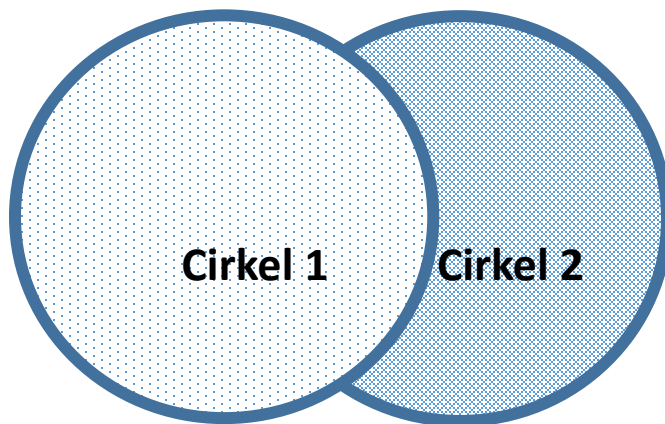
Ambitie voor 2020-2022 is het versterken van de doorwerking naar het beroepsonderwijs, binnen de HvA en het RocvA en landelijk. Dit omdat het jongerenwerk onvoldoende is geborgd in de nieuwe, brede sociaal werk opleidingen en 'nieuwe studenten minder goed worden toegerust voor het werken in het jongerenwerk'.

ORGANISATIE

Organisatorisch bestaat het Lectoraat Youth Spot uit twee cirkels die elkaar gedeeltelijk overlappen en aanvullen:

Cirkel 1: Via kennisontwikkeling bijdragen aan de doorlopende professionalisering van het jongerenwerk;

Cirkel 2: Landelijke samenwerking gericht op wetenschappelijk onderzoek naar jongerenwerk;

Cirkel 1

Cirkel 1 betreft samenwerking in de doorlopende professionalisering van het jongerenwerk via kennisontwikkeling in de driehoek van beroepspraktijk, beroepsonderwijs en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek. Concreet krijgt dit vorm in de aansturing van cirkel 1 op hoofdlijnen via het halfjaarlijkse Algemeen Overleg, deelname aan het project Werkplaats jongerenwerk, agendasetting, projectontwikkeling en fondswerving van nieuwe initiatieven, het uitvoeren van verkenningen en ten slotte deelname aan cirkel 2. Bij de fondswerving voor nieuwe initiatieven worden de kosten voor de inzet van deelnemende jongerenwerkaanbieders zoveel als mogelijk meegenomen. Aanvullend biedt het lectoraat Youth Spot voor de leden van cirkel 1 deskundigheidsbevordering en advies op maat. Kleine opdrachten zijn onderdeel van de vaste infrastructuur. Grotere opdrachten, zoals onderzoeksopdrachten of het ontwikkelen van een masterclass, gaan tegen kostprijs (inclusief overhead). Met ingang van 1 januari 2020 wordt cirkel 1 gevormd door: Combiwel, Streetcornerwork, Dock, JoU (Jongerenwerk Utrecht), Dynamo, Swazoom, Meerwaarde, Roc van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam.

Voor de periode 2020-2022 ligt in cirkel 1 het accent op het versterken van methodisch werken met aandacht voor de doorwerking in de eigen organisatie. Daartoe gaan de partners, begeleid en gefaciliteerd door het lectoraat, gezamenlijk een strategie voor doorwerking ontwikkelen en implementeren. De focus op het versterken van het methodisch werken vindt plaats in de onderzoeken binnen de Werkplaats, met de thema's pedagogische opdracht, methodisch werken en ervaringsdeskundigheid.

Cirkel 2

Cirkel 2 betreft de landelijk samenwerking in wetenschappelijk onderzoek naar jongerenwerk. Doel is recht doen aan de landelijke uitstraling van het lectoraat Youth Spot en het mogelijk maken van wetenschappelijk praktijkgericht onderzoek naar het jongerenwerk. Leden zijn de partners van cirkel 1 aangevuld met landelijk

toonaangevende en/of innovatieve organisaties op het terrein van jongerenwerk. Concreet krijgt dit vorm in de aansturing van cirkel 2 op hoofdlijnen via het jaarlijkse overleg op directieniveau en samenwerking in de ontwikkeling, fondswerving en uitvoering van specifieke projecten. Aanvullend biedt het lectoraat Youth Spot voor de leden van de tweede cirkel exclusiviteit in samenwerking in landelijk onderzoek naar jongerenwerk, deskundigheidsbevordering, advies en (onderzoeks)opdrachten tegen kostprijs (inclusief overhead). Partnerorganisaties uit cirkel 2 die meer willen, zijn van harte welkom om zich aan te sluiten bij cirkel 1.

Met ingang van 1 januari 2020 wordt cirkel 2 gevormd door: Dock, Streetcornerwork, JOU (Jongerenwerk Utrecht), Youth for Christ, Combiwel, Rnewt (Contour de Twern), Participe, Xtra Welzijn, De Schoor, Stichting Jeugd- en jongerenwerk Midden Holland, Dynamo, Swazoom, Bindkracht 10, Meerwaarde en de Hogeschool van Amsterdam.

Ook in de periode 2020-2022 richt cirkel 2 zich op landelijke samenwerking in wetenschappelijk onderzoek naar het jongerenwerk. Concreet krijgt dat vorm in het project Raak Publiek Jongerenwerk in de Online Leefwereld van jongeren en projectontwikkeling en fondsenwerving voor literatuuronderzoek naar Jongerenwerk & Veiligheid en meerjarig longitudinaal effect-onderzoek naar het jongerenwerk of ontwerponderzoek op het terrein van Jongeren & Geld & Armoede (zie ook PROGRAMMA).

Positionering

Het lectoraat Youth Spot is één van de tien lectoraten die zijn ondergebracht bij het AKMI, Amsterdams Kenniscentrum Maatschappelijke Innovatie van de Faculteit Maatschappij & Recht van de Hogeschool van Amsterdam. Het AKMI houdt zich bezig met het zoeken van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken in samenwerking met wetenschap, onderwijs en beroepspraktijk. Hiermee beoogt het AKMI actief bij te dragen aan maatschappelijke innovatie in stedelijke omgevingen zoals Amsterdam en zo een optimale basis te bieden voor de professional van morgen. De faculteit Maatschappij & Recht is één van de grootste faculteiten van de Hogeschool van Amsterdam en omvat naast de tien lectoraten, zeven bacheloropleidingen en drie masteropleidingen. Lectoraat Youth Spot participeert in het Centre of Expertise Urban Education van de Hogeschool van Amsterdam.

Team

De dagelijkse werkzaamheden worden uitgevoerd door het team van lectoraat Youth Spot – Jongerenwerk onder leiding van lector dr. Judith Metz. Het team bestaat uit junior onderzoekers, senior onderzoekers, een lector en een ondersteuner en vormt samen een divers gezelschap. We zijn een groep van negen vrouwen en mannen, met verschillende culturele achtergronden, seksuele identiteiten, leeftijden, levenservaring, expertise op het terrein van sociaal werk en ervaring met wetenschappelijk praktijkgericht onderzoek. De meeste onderzoekers zijn tevens verbonden als docent aan de Ba of Ma sociaal werk opleidingen van de HvA.

LITERATUUR

- Abdallah, S. (2017). *Struggles for Succes. Youth Work Rituals in Amsterdam and Beirut*. Amsterdam: UvA.
- Abdallah, S. E., N. de Boer, E. Sinke, J. Sonneveld, and M. Spierts. 2010. *Goed Jongerenwerk Vergt Goed Gesprek*. Amsterdam: DMO gemeente Amsterdam i.s.m. Youth Spot.
- Abdallah, S. E., Kooijmans, M.J.B & Sonneveld, J. (2016). *Talentgericht werken met kwetsbare jongeren. Ontwikkelwerk, erkenningswerk, verbindingswerk*. Bussum: Coutinho.
- Awad, S., Metz, J., Koops, K. & Sonneveld, J. (2017). *Youth Organizing. Onderzoek naar Youth Organizing als specifieke methodiek van grootstedelijk jongerenwerk*. Portfolio Jongerenwerk: aflevering 4. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, lectoraat Youth Spot.
- Bakker, N., Noordman, J., & Rietveld-van Wingerden, M. (2010). *Vijf eeuwen opvoeden in Nederland. Idee en praktijk 1500-2000*. Assen: Van Gorcum.
- Boendermaker, L., Rumping, S. M., Metz, J. W., & Fukkink, R. G. (2019). *Hoe werken jeugdhulpverleners samen?* Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, Urban Education.
- Boomkens, C., Grient, H. van der, Metz, J., Rauwerdink-Nijland, E. & Trijp, K. van (2018). *Kracht van Meiden! Meidenwerk als specifieke methodiek van het jongerenwerk*. Amsterdam: SWP.
- Boomkens, C. and J.W. Metz. Unpublished. *Participatie En Agency*.
- Boomkens, C., Metz, J.W., Van Regenmortel, M., & Schalk, M.J.D. (2018). *Girls work: The development of agency in professional girls work in the Netherlands*. First published online June 2018, doi:10.1177/1468017318784079
- Boomkens, C., Metz, J. W., Schalk, R. M. J. D., & Van Regenmortel, T. M. R. F. (2019). The role of social environment in acquiring agency in Girls Work. *Children and Youth Services Review*, 104. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104399>
- Boutellier, Hans; Boelens, Mauro; Hermens, Niels (2019). *Weerbare wijken tegen ondermijning. Contouren van een nieuwe strategie*. Utrecht: Verwey Jonker Instituut.
- Brinkman, J. (2013). *Voor de verandering. Een praktische inleiding in de agogische theorie*. Groningen/Houten: Noordhoff.
- Currie, C., Zanotti, C., Morgan, A., Corrie, D., Looze, M. de, Roberts, C., Samdal, O., et al. (2012). *Social determinants of health and well-being among young people. Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study: international report from the 2009/2010 survey*. Copenhagen.
- Dalen, R. van (2010). *Het VMBO als stigma*. Amsterdam: Uitgeverij Augustus.
- Declaration 1st European Youth Work Convention, ghent, belgium, 7-10 juli 2010.
- Declaration 2nd European Youth Work Convention, making a world of difference, brussels, 27-30 april 2015.
- Dieleman, A. (2012). Een nieuwe blik op jongeren. In J. Hermes, P. Naber, & A. Dieleman (Eds.), *Leefwerelden van jongeren. Thuis, school, media en populaire cultuur* (pp. 17–40). Bussum: Coutinho.
- Donkers, G. (2012). *Veranderen in meervoud. Een driedimensionale kijk op de sociale veranderingkunde*. Den Haag: Boom Lemma.
- Dunne, A., Ulicna, D., Murphy, I., & Golubeva, M. (2014). 2. what is youth work? In A. Dunne, D. Ulicna, I. Murphy & M. Golubeva (Eds.), *Working with young people: The value of youth work in the european union* (pp. 53-87). Brussels: IFC GHK.
- Ewijk, H. van, (2010). *Maatschappelijk werk in een sociaal gevoelige tijd*. Amsterdam: SWP/ HumanisticsUniverity Press.
- Felling, A., J. Peters & P. Scheepers (red.) (2000). *Individualisering in Nederland aan het eind van de twintigste eeuw. Empirisch onderzoek naar omstreden hypothesen*. Assen: Van Gorcum.
- Ferweda, H., & Ham, . (2010). *Problematiese jeugdgroepen in nederland. omvang en aard in het najaar van 2010*. Arnhem: Bureau Beke.
- Ferweda, H., & Kloosterman, A. (2006). *Jeugdgroepen in beeld. stappenplan en randvoorwaarden voor de shortlistmethodiek*. Arnhem: Bureau Beke.
- Gilovich, T. (1993). *How we know what isn't so?*. New York: The free press.
- Haaster, K.J.M. van (2008). *Denken en doen. Beter programmeren in het sociale domein*. Bussum: Coutinho.
- Heijnen, M., Michon, L., Nottelman, N., Wenneker, C., & Slot, J. (2013). *Amsterdamse Armoede monitor*. Amsterdam.
- Hermans, K. (2014). Methodiekontwikkeling, evaluatie-onderzoek en de body of knowledge van het sociaal werk. *Journal of Social Intervention*, 23(1), 33-52.
- Inchley, J. et al. [eds.] (2016). *Growing up unequal: gender and socioeconomic differences in young people's health and well-being. Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study: international report from the 2013/2014 survey*. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2016.
- Jong, J.D. de (2016). *Verkeerd verbonden. Over foute straten en foute systemen*. Leiden: Hogeschool Leiden.
- Kaulingfreks, F. (2019). *Word in Progress. Verhalen over opgroeien in een meerstemmige gemeenschap*. Haarlem: InHolland.

- Koops, K., Metz, J. & Sonneveld, J. (2013). *We zijn de brug naar zelf aan de slag gaan. Onderzoeksrapport Ambulant Jongerenwerk in de grote stad*. Portfolio Jongerenwerk: aflevering 2. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, lectoraat Youth Spot.
- Koops, K., Metz, J. & Sonneveld, J. (2014). *Want zij gelooft in mij. Onderzoeksrapport Individuele Begeleiding in het jongerenwerk*. Portfolio Jongerenwerk: aflevering 3. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, lectoraat Youth Spot.
- Kremer, M., Bovens, M., Schrijvers, E., Went, R. [red. WRR] (2014). *Hoe ongelijk is Nederland? Een verkenning van de ontwikkeling en gevolgen van economische ongelijkheid*. Amsterdam: University Press.
- Manders, W., Metz, J. & Sonneveld, J. (2017). *Literatuuronderzoek naar Peer-to-Peer in het jongerenwerk*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, lectoraat Youth Spot.
- Marsh, P. (2007). *Developing an enquiring social practice. Practitioners, researchers and users as scientific partners*. Houten: Bohn Stafleu & Loghum.
- Marsh, P., & Fisher, M. (2005). *Developing evidence for social work and social care practice*. London: Social care institute for excellence.
- Metz, J. (2011). *Kleine stappen, grote overwinningen. Jongerenwerk: historisch beroep met perspectief*. Amsterdam: SWP.
- Metz, J. (2012). Jongerenwerk als werkplaats voor professionalisering. *Journal of Social Intervention* (21): 18-36.
- Metz, J. (2013). *De waarde(n) van het jongerenwerk*. Amsterdam: HvA publicaties.
- Metz, Judith (2015). Jongerenwerk: partner in de wijk van de toekomst. In: Clarijs, Rene (eds). *Om de jeugd. Perspectief voor beleid en praktijk*. Amsterdam: SWP, p273-284.
- Metz, J. (2016). De ontwikkeling van een met onderzoek onderbouwde methodiek voor het meidenwerk. *Journal of Social Intervention* 25 (1).
- Metz, J. (forthcoming), Stand van zaken: betekenis jongerenwerk als preventieve voorziening. *Mens en maatschappij*.
- Metz, J. & Sonneveld, J. (2012). *De Inloop als ingang. Onderzoeksrapport over de werking en resultaten van De Inloop als werkwijze binnen het grootstedelijk jongerenwerk*. Portfolio Jongerenwerk: aflevering 1. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, lectoraat Youth Spot.
- Metz, J. & Sonneveld, J. (2018). *Methodisch werken in het jongerenwerk*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, lectoraat Youth Spot.
- Metz, J., & Todorović, D. (2019). *Opvoeden in de wijk: pedagogische opdracht van het jongerenwerk : literatuurstudie*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, Lectoraat Youth Spot.
- Nation, M., Crusto, C., Wandersman, A., Kumpfer, K.L., Seybolt, D., Morrissey-Kane, E., et al. (2003). What works in prevention: Principles of effective prevention programs. *American Psychologist*, 58(6/7), 449-457.
- Ord, J., Carletti, M., Cooper, S., Dansac, C., Morciano, D., Siurala, L. & Taru, M. (2018). *The Impact of Youth Work in Europe: A Study of Five European Countries*. Helsinki: Juvenes Print.
- Participe Advies (2018). *Maatschappelijke Business Case*. Geraadpleegd van <https://www.participeadvies.nl/maatschappelijk-resultaat-inzichtelijk/maatschappelijke-business-case>
- Rumping, S., Metz, J., Awad, S., Nijland, E., Manders, W., Todorovic, D., Sonneveld, J. & Schaap, R. (2017). *Groepswerk. Onderzoek naar Groepswerk als generieke methodiek van het grootstedelijk jongerenwerk*. Portfolio Jongerenwerk: aflevering 5. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, lectoraat Youth Spot.
- Sarti, A., Manders, W., Metz, J. (2019). Voortgezet onderwijs en jongerenwerk: partners in het versterken van schoolcarrières van jongeren. *Jeugdbeleid*, <https://doi.org/10.1007/s12451-019-00200-3>.
- Schaap, R., Todorovic, D., Awad, S., Manders, W., Sonneveld, J. & Metz, J. (2017). *Onderzoek naar Informatie & Advies als specifieke methodiek van het grootstedelijk jongerenwerk*. Portfolio Jongerenwerk: aflevering 6. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, lectoraat Youth Spot.
- Sieckelinck, S. & De Winter, M. (2015). Enkele bevindingen uit 10 jaar pedagogisch onderzoek naar radicalisering. *Magazine nationale veiligheid en crisisbeheersing*, 4, 6-7.
- Sieckelinck, S., Kaulingfreks, F., & De Winter, M. (2015). Neither Villains nor Victims: Towards an Educational Perspective on Radicalisation. *British Journal Of Educational Studies*, 63(3), 329-343.
- San, M. van; Sieckelinck, S; De Winter, M. (2010). *Idealen op drift. Een pedagogische kijk op radicaliserende jongeren*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Sandu, R. D. (2019). *What aspects of the successful relationships with professional helpers enhance the lives of young people facing significant disadvantage?* doi:<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104462>
- Schenk, L., Sentse, M., Lenkens, M., Engbersen, G., van de Mheen, D., Nagelhout, G. E., & Severiens, S. (2018). *At-risk youths' self-sufficiency: The role of social capital and help-seeking orientation* doi:<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.06.015>
- Smith, M. K. (2013) 'What is youth work? Exploring the history, theory and practice of youth work', *the encyclopedia of informal education*, www.infed.org/mobi/what-is-youth-work-exploring-the-history-theory-and-practice-of-work-with-young-people/. Retrieved:12 August 2016.
- Sonneveld, J., Metz, J. & Manders, W. (2019). *De preventieve kracht van het jongerenwerk. Bijdrage aan de transformatiedoelen van de Jeugdwet*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Spierts, M. (2014). *De stille krachten van de verzorgingsstaat. Geschiedenis en toekomst van sociaal-culturele professies*. Amsterdam: Van Gennep.

- Strijen, F. van (2009). *Van de straat. De straatcultuur van jongeren ontrafeld.* (S. Postma, Ed.). Amsterdam: SWP.
- Swierstra, T., & Tonkens, E. (2008). *De beste de baas? Prestatie, respect en solidariteit in een meritocratie.* Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Vertovec, S. (2007). Super-diversity and its implications. *Ethnic and Racial Studies* 30, 1024–1054.
<http://dx.doi.org/10.1080/01419870701599465>
- Waal, V. de (2009). Wie de jeugd heeft ... In N. de Boer (Ed.), *CMV in veelvoud. Trendstudies bij Alert en Ondernemend 2.0* (pp. 38–46). Amsterdam: SWP.